

<https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2023.34.10>

УДК 329+323.2

Олександр Запорожець,
*аспірант кафедри філософії, соціології та політології,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: 0009-0002-5044-4403; email: zaporozhetszo@gmail.com*

ВПЛИВ ПРАВОГО ПОПУЛІЗМУ НА ГУМАНІТАРНУ ПОЛІТИКУ В КРАЇНАХ ЄС

У статті йдеться про проблему зростання популярності націоналістичних партій і їх вплив на гуманітарну політику країн – членів Європейського Союзу. Стверджуються, що саме гуманітарна складова є важливою частиною політики будь-якої країни. Акцентовується увага на прикладах таких країн як Польща, Франція, Угорщина, політичних партій, що останнім часом здобувають в них популярність. Аналізуються особливості гуманітарної політики цих країн та роль в ній правих партій. У статті розглядаються особливості націоналістичних рухів та їх традиціоналістична риторика, яка має вплив на політичне життя країн. Автор використовує статистичні дані для того, щоб прослідкувати тенденції зростання популярності націоналістичних політичних партій як в національних парламентах, так і в Європарламенті. Особливу увагу приділяє міграційному питанню, адже в багатьох випадках саме воно стає каталізатором для поширення серед населення традиціоналістичних і популістських ідей. Окреме місце займає аналіз результатів останніх електоральних циклів у Франції, де як на місцевих, так і на парламентських виборах права партія «Національне об'єднання» займає все більш вигідні для себе позиції, а її лідерка М. ле Пен вже другий раз поспіль виходить до другого туру президентських виборів, що теж є показником настроїв серед населення країни. Звертається увага на небезпечність традиціоналістичних ідей в політичних колах, адже часто їх використовують для своїх спекуляцій праві популістські партії, які при владі несуть загрозу як для економіки країн, так і для їхніх громадян. Автор частково розкриває проблеми євроскептицизму та його витоки. Розглянуто вплив, який здійснюють націоналістичні партії на євроінтеграційні процеси.

Ключові слова: гуманітарна політика, правий популізм, націоналізм, Європейський Союз, традиціоналізм, ультраправі партії.

Вступ. Одним із показників актуальності досліджень, пов'язаних із впливом на політичне життя країн ЄС правих популістів і націоналістичних партій, можна назвати результати ряду парламентських виборів, що були проведені в 2022 р. в 10 країнах (Швеції, Франції, Словенії, Португалії, Угорщині, Італії, Латвії, Данії, Болгарії та Мальті). Голосування виявило, що у згаданих країнах націоналістичні та традиціоналістичні партії починають здобувати все більшої популярності, відбувається зростання їх рейтингу та демаргіналізація. Наприклад, за результатами виборів до національних парламентів частка депутатів від націоналістичних політичних партій зросла (відносно минулих виборів): Швеція (партія «Шведські демократи» – 73 місця, +11 нових); Франція (Національний фронт – 89, +81); Словенія (Словенська демократична партія – 27, +2); Португалія (Достатньо! – 12, +11). У деяких країнах праві партії отримали або найбільшу кількість голосів, або парламентську більшість: Угорщина (ФІДЕС – 135 зі 199); Італія (Брати Італії – 119 із 400) (Остапець, 2023).

З огляду на вказані дані, можна відстежити тенденції до зростання популярності націоналістичних партій у європейському політичному житті, що неминуче впливає як на політику національних країн, так і загалом ЄС. Тому стають все більше актуальними дослідження проблематики впливу правого популізму та націоналізму на різні аспекти політики країн-учасниць союзу.

Важливим аспектом політики будь-якого уряду є саме гуманітарна її складова, адже державна гуманітарна політика передбачає систематичну та послідовну діяльність відносно як окремих громадян, так і всього суспільства, яка здійснюється через різні гілки державної влади, а також за участі громадськості, за врахування прав і свобод людини. Завданням цього напрямку політики є досягнення високого як життєвого, так й інтелектуального і духовного рівня громадян, що є в інтересах самих громадян та країни, в якій вони проживають.

Мета статті полягає в тому, щоб дослідити вплив правих популістів і відповідних націоналістичних урядів на аспект гуманітарної політики в країнах ЄС, відстежити зв'язок між зростанням популярності націоналістичних партій та їх деструктивним впливом на гуманітарну політику в країнах, де є високою популярність традиційних цінностей та швидкими темпами починає зростати підтримка націоналістичних політичних рухів.

Аналіз наукових публікацій. Проблематика дослідження популізму й націоналізму не є новою, адже різні вчені намагаються дослідити такі феномени та їх вплив на політику від початку виникнення. Про націоналізм свого часу писали Б. Андерсон, Дж Армстронг, Е. Гелнер, Г. Кон, Е. Сміт, Р. Шпорлюк та інші.

Е. Сміт відзначає, що націоналізм має «унікальну здатність дотягуватися до фундаментальних народних потреб і сподівань», тобто коли йдеться про підтримку правих рухів – це адекватна відповідь прихильникам ідеї «відмирання націй». Разом з тим носії ідеї націоналізму можуть негативним чином впливати на права не титульної нації в країні. Досить часто реакційні погляди націоналістичних урядів мають вплив на різні аспекти політики урядів, в тому числі гуманітарну політику (Сміт, 2006, с. 177).

Серед українських дослідників проблеми націоналізму варто згадати праці Г. Касьянова, В. Лісового, П. Кузика. Політолог Ю. Остапеч стверджує, «що одна із головних причин виникнення правих популістських політичних партій у Європейському Союзі – виникнення нового соціально-політичного поділу між глобалізованою постмодерністською елітою і простими громадянами національних держав» (2023, с 87).

О. Сич у своїх роботах, присвячених згаданій проблематиці, приходять до думки, що кінець 20 століття – початок 21 століття спостерігалось явище ренесансу націоналізму в країнах Європи, незважаючи на те, що раніше дослідники були впевнені, що актуальність ультраправих поглядів після закінчення Другої світової війни відпала. Однак в умовах стрімкої глобалізації, почасти безконтрольної імміграції народів, що за своїми поглядами та поведінкою налаштовані досить вороже до країни, у яку вони мігрували, загроза втрати європейцями національної ідентичності призвели до зворотного – до зростання кількості націоналістичних політичних сил і їх активної діяльності у країнах Європи (Сич, 2018)

Хоча досліджень, що стосуються націоналістичних рухів та їх впливу на сучасну політику, є достатня кількість, проте в набагато меншому обсязі вчені проявляють інтерес до проблеми гуманітарної політики в країнах, де починають переважати популістські націоналістичні ідеї, адже сфера гуманітарної політики залишається сприятливим полем для того, щоб скористатися ним правим партіям. Одне з досліджень, яке торкається проблематики, є стаття А. Кучук, В. Мамалиги «Право людини на життя vs. право на розпорядження власним тілом в аспекті заборони абортів (європейський контекст)», де вчені розглядають проблему фактичної заборони абортів на законодавчому рівні в Польщі, по суті узагальнюючи, що традиціоналістичні ідеї правих приносять шкоду громадянам (Кучук та Мамалига, 2022). Проте в статті детальніше йдеться про правовий аспект, аніж політичний. Тому, конкретизуючи наші завдання, важливо дослідити кореляцію між популярністю правих націоналістичних партій в країнах ЄС та тим, яким чином вони впливають на гуманітарну політику учасників союзу.

Методи дослідження. Основним у статті є аналіз програм та заяв політиків, порівняння політичних програм та заяв представників націоналістичних партій з питань гуманітарної політики в Польщі, Франції, Угорщині та інших країнах ЄС. Статистичний аналіз також важливий, зокрема використання статистичних даних для аналізу тенденцій зростання популярності націоналістичних партій у національних парламентах та Європарламенті, а також їх впливу на виборчі процеси. Використано емпіричні методи для вивчення впливу правих партій на гуманітарну сферу шляхом аналізу конкретних фактів і подій.

Результати та дискусії. Характер проведення гуманітарної політики часто залежить саме від того, яку політичну ідеологію сповідують представники уряду країни. Так, останнім часом серед країн-членів Євросоюзу відбувається посилення традиціоналістичних тенденцій і зростання популярності націоналістичних політичних рухів, а відтак і популярності правих

та ультраправих політичних партій. Такі тенденції чинять вплив і на гуманітарну політику європейських країн.

Хоча кожна країна ЄС характеризується своїм рівнем та ступенем поширення популізму, а націоналізми також розвиваються за своїми закономірностями, у науковій літературі все ж виокремлюють деякі спільні риси, що об'єднують сьогодні націоналістів європейських країн:

- 1) антиглобалізм та антиамериканізм, а також євроскептицизм;
- 2) відстоювання концепції «Європи націй»;
- 3) вкрай негативне ставлення до подальшого збільшення кількості членів ЄС, яке, на їх думку, планується космополітичною бюрократією;
- 4) негативне ставлення до мігрантів із країн «інших цивілізацій»;
- 5) расизм та антисемітизм;
- 6) традиціоналізм;
- 7) реваншизм, наприклад, радикальні ультраправі націоналістичні партії Німеччини ставлять питання про повернення земель, переданих Польщі та СРСР після Другої світової війни; угорські націоналісти вимагають повернення Трансільванії, а румунські – перегляду кордону з Україною (Майніна, 2019, сс. 47-28).

Коли ми говоримо про країни зі сильним впливом правих партій на політичне життя, то варто згадати, в першу чергу, країни Центральної Європи. Достатньо сильні позиції націоналістичний рух має у Польщі, що на політичній арені представлений партією «Право й справедливість», та очолений экс-прем'єр-міністром Польщі Я. Качинським. Як стверджують дослідники, ця партія послідовно відстоює набір усталених принципів (зокрема, традиційні цінності, захист держави від культурної загрози, побудова Четвертої Речі Посполитої, твердий курс у зовнішній політиці, антиросійська риторика), а використання в ідеології партії фактору зовнішньої загрози формує польську національну ідентичність, є деяким ресурсом мобілізації (Сич, 2018). Показником популярності такої партії слугують результати останніх двох виборів до сейму, де «Право й Справедливість» взяли більшість місць, що дозволяє партії втілювати в життя більшість законодавчих ініціатив, які не завжди відповідають духу свободи слова, та іноді є резонансними.

Один із прикладів порушення, на нашу думку, гуманітарних прав громадян, є обмеження Конституційним судом Польщі права жінок на аборти. Запит на перегляд закону 1993 р., який дозволяв аборти в разі серйозних дефектів плоду, подала правляча партія «Право і справедливість», та, як зазначають експерти, що саме вона номінувала більшість суддів, які брали участь в ухваленні рішення. Тобто ми бачимо, на прикладі Польщі, як саме правлячі партії впливають на політику країни в гуманітарній сфері, часто це бувають популістські або відверто шкідливі рішення. Комісарка Ради Європи з прав людини Д. Міятович засудила рішення Конституційного трибуналу Польщі, назвавши його порушенням прав жінок (Кучук та Мамалига, 2022).

У випадку з польським націоналістичним рухом бачимо, що він використовує гуманітарну риторику в сфері охорони здоров'я для того, щоб черговий раз підкреслити відданість традиційним цінностям; по суті ж це загравання до електорату з консервативними поглядами, при якому піддаються утискам права жінок.

Серйозні проблеми зі свободою слова, коли праві політичні сили не просто впливають на політику, а фактично формують її, виникають в Угорщині під керівництвом прем'єра В. Орбана. Розглядаючи націоналізм і його вплив на гуманітарну політику Європи, доцільно зосередитися на досвіді цієї країни.

За результатами парламентських виборів 2010 р. в Угорщині, як було зазначено раніше, до влади прийшла партія «Фідес». Отримавши у Державних Зборах 262 місця з 386, вона сформувала й конституційну більшість, одразу після виборів новим прем'єр-міністром був призначений лідер партії В. Орбан (Jozwiak, 2018). Цю добу та її гуманітарну політику детально проаналізував К.Вітман, який підкреслює, що нова правляча партія одразу ж узялася змінювати Основний закон: нова редакція вступила у силу з 1 січня 2012 р., зберігала

парламентську республіку в Угорщині, але містила цілу низку «неоднозначних» змін (наприклад, відповідальність за кожного угорця, апеляцію до доби короля Святого Іштвана, який заснував угорську державу 1000 років тому, необхідність духовного відродження, поруч зі свободою віросповідання, визнання вирішальної ролі християнства в угорському націєтворенні, фактичну заборону абортів та одностатевих шлюбів, та ще чимало іншого подібного). Водночас нова Конституція посилалася на кілька десятків законів, у тому числі на ще не ухвалені, які мали би додатково унормувати суспільне життя, і найголовнішим серед яких вже традиційно експерти згадують закон про медіа: ухвалений у грудні 2010 р., він передбачав постійний моніторинг угорських медіа спеціальною наглядовою радою з правом рецензувати контент і штрафувати видання (Вітман, 2017).

Таким чином сучасна Угорщина, за версією політичного правління В. Орбана, – це консервативна неліберальна національна держава, влада у якій строго ієрархізована, монополізована, де зруйновані горизонтальні зв'язки у політичній, самоврядній, культурно-освітній, громадській і соціальній галузях, де захоплені ключові сфери економіки, а суспільству пропонуються винятково традиційні ідеали та популістичні гасла національного реваншизму.

Ця політика суперечить і базовим Копенгагенським критеріям заснування ЄС, принципам збереження суверенітету країн, при цьому уряд В. Орбана регулярно звертається до угорських нацменшин, які мешкають в Румунії, Словаччині, Австрії, Сербії та Україні. Так звана державна політика підтримки закордонних угорців містить низку ризиків і небезпек. Це не тільки ухвалений у 2010 р. закон про спрощення процедури отримання угорського громадянства, а насамперед й окрема концепція, яка ґрунтується на трьох фундаментах, які коротко опишемо нижче (A Magyar Köztársaság hivatalos..., 2010).

У науковій літературі традиційно чимало дискусій викликає перший фундамент – державна підтримка розвитку національної культури й освіти закордонних угорців, функціонування культурних товариств і громадських організацій, угорськомовних шкіл, класів, факультетів та університетів, наприклад, Інституту імені Ференца Ракоці II в українському Береговому. Звідси й дуже гострий конфлікт між Києвом та Будапештом довкола українського Закону про освіту, а точніше статті 7, у якій ідеться передусім про мовні права. Конфлікт дійшов до погроз Будапешта блокувати будь-які євроінтеграційні прагнення України та переглянути Угоду про асоціацію Україна – ЄС. Другий фундамент – це право на подвійне громадянство, зокрема запровадження у травні 2010 р. спрощеної процедури отримання угорського паспорта для етнічних угорців. Відтак усі угорці – і ті, що мешкають у межах сучасної Угорщини, і ті, котрі перебувають за її межами і коли-небудь жили на своїй історичній землі, – вважаються рівноправними громадянами національної держави Угорщина або можуть такими стати. Третій фундамент презентується як – захист інтересів закордонних угорців через їхніх представників в органах влади країн, де вони мешкають. Із цим пов'язана активізація роботи громадсько-політичних організацій закордонних угорців, які на період виборів виконують роль політичних партій та висувають своїх кандидатів у депутати різних рівнів. Міграційна криза в Європі 2015 р. та у подальшому, а також інституційна та ціннісна криза всередині ЄС, включно з брекзит, тільки актуалізували цю модель сучасної Угорщини, при цьому, за індексом демократичності Freedom House, впродовж останнього десятиліття вона постійно втрачає позиції. В. Орбана цей факт намагається ігнорувати та підсилює згадану модель новими сенсами, зокрема й нищівною критикою ідеї «європейського котла» і мультикультуралізму, з одночасним просуванням ідеї регіонального лідерства Угорщини в Карпатському басейні, підкреслюючи важливість поточного історичного моменту для всіх угорців, які проживають в ньому (Мартинов, 2022).

Угорщина у офіційній риторикі презентується країною, що найскладніше переживає міграційну кризу внаслідок неконтрольованого потоку біженців, тобто ця проблема акцентована відчутніше, ніж інші проблеми, включно зі соціально-економічними. До кінця 2010-х рр. уряд В. Орбана впорався з «міграційним» викликом і перетворив його на ресурс у

внутрішній і зовнішній, тобто йдеться про комплекс переважно популістських заходів (від маніпулятивних заяв до референдуму), що дозволив повернути правлячій коаліції беззаперечне електоральне лідерство.

З іншого боку, прем'єр спекулював на національній темі в інших країнах. «Угорське питання залишається невирішеним з часів Другої світової війни. Ми розглядаємо угорське питання також як частину Європейського питання. Угорці Карпатського басейну мають право на подвійне громадянство, права громади, зокрема автономію. Це позиція, яку ми будемо представляти на міжнародній арені», – сказав В. Орбан у парламенті після перемоги на виборах у 2014 р., наголосивши, що очікує від України подвійного громадянства для угорської громади та права на самоврядування (Jozwiak, 2018).

Як ми можемо бачити, уряд Угорщини, який є правим за ідеологічним спрямуванням, спекулює на гуманітарних питаннях для того, аби набрати підвищити свої рейтинги серед традиціоналістів. «Загравання» з угорськими національними меншинами в сусідніх країнах призводить до гальмування євроінтеграційних процесів.

Націоналістичні рухи останнім часом активізувалися не лише в східній Європі, а й в західній її частині, прикладом чого може слугувати політична ситуація у Франції, де набирає популярності партія «Національний Фронт». Зокрема, на останніх президентських виборах у Франції, хоча перемогу й отримав центрист Е. Макрон, не можемо ігнорувати факт того, що його опонентка М. Ле Пен у другому турі виборів отримала результат ще кращий, аніж під час президентських виборів 2017 р. Європейські консерватори вважають, що розширений ЄС перетворився на конгломерат народів, культур, цінностей, за чим наступить розпад християнської Європи, ідентичність якої фактично ніяк не зафіксована навіть у нормотворчих документах ЄС. Внаслідок втрати віри, на їх думку, руйнуються засади громадянського суспільства. Як слушно зауважують дослідники, саме це дозволяє правим популістам впливати на громадську думку та політичні процеси в країнах-членах ЄС, а такі тенденції негативно позначаються як на євроінтеграційних процесах загалом, так і мають вплив на політичний дискурс, при чому не винятком в цьому питанні є й гуманітарна політика різних країн членів ЄС (Майніна, 2019).

Дослідники мають і досить детальні історичні пояснення цьому феномену. Передамо тут їх коротко. У 1970-і рр. партія «Національний Фронт» не знаходила широкого відгуку в країні, радикальні заяви не користувалися популярністю загалом, а проблема зовнішньої міграції все ще не була такою виразною для Франції зокрема. У другій половині 1970-х рр. партія дещо змінює ключові гасла на помірніші позиції. У наступне десятиліття для Франції відчутніші проблеми мігрантів – сегмент іноземців переважно з країн Північної Африки сягнув 6,8 % від загального числа населення. Міграційні питання тепер осмислюються не тільки у соціально-економічному аспекті, а й в контексті національної усвідомленості. У 1980-і рр. «Національний Фронт» визначає ці проблеми за ключові в своїх програмах, і це дає політичні результати, зміцнює позиції партії. Наразі лідери і прихильники партії акцентують на проблемі зменшення впливовості Європи у світовій політиці, причиною ж називають саме кризу національної ідентичності, «наплив» у європейські країни людей із далекими місцевому населенню культурними традиціями (Вітман, 2017).

Одним із показників посилення правого крила в політичному житті Франції є результати останніх трьох президентських виборів, на яких «Національний фронт» представляла М. Ле Пен. На виборах 2012 р. вона набрала 17,90% (6421426 голосів), посівши третє місце серед кандидатів. Вже на наступних виборах 2017 р. вона доходить до другого туру, де набирає 33,9% голосів. На останніх президентських виборах Макрон був переобраний із 58,55% голосів проти 41,45% за М. Ле Пен у другому турі виборів, проте кандидатка від правої націоналістичної партії двічі попіль приходиться до другого туру, при цьому кожного разу покращуючи свій результат (Вітман, 2017).

На регіональних виборах 2020 р. право радикальна політична сила вперше з 1995 р. виграла місто з понад 100000 населенням (Перпін'ян), тож ідеї, які просуває «Національний фронт», набувають все більшої популярності серед французів, такі дані свідчать про

тривожну тенденцію зростання популярності ультраправих партій у французькому політикумі, при чому ці тенденції стосуються й загалом ЄС (Майніна, 2019, с 49).

М. Ле Пен будує свою політичну кампанію на проблематиці мігрантів і безпеки, по суті використовуючи популістичну риторичку; часто згадує та звеличує Францію, звертаючись до таких понять як «католицизм», «змови», «міфи»; закликає до боротьби із чужими у Франції, відтак використовує терміни «зон беззаконня» та «нахлібників». Серед часто цитованих її висловів: «Іммігранти, які імпортують свої цінності та звичаї, приходять не для того, аби використати свободи Республіки, а щоб знищити їх» (Мартинов, 2022, с. 278). Саме «паразитівання» на темі ксенофобії та нетерпимості до інших культур і приносить партії М. Ле Пен політичні можливості. Культивування ненависті до людей, які певним чином відрізняються від «титильної нації» в країні, є неприпустимим злочином проти людяності. Загалом риторика націоналістичних партій, не лише у Франції, є маніпулятивною, «паразитуює» на проблемах суспільства, при чому як на політичних, так і на гуманітарних.

Висновки. Отже, можемо відслідкувати кореляцію між тим, наскільки сильною є в країні радикальна націоналістична риторика, та її впливом на політику гуманітарного спрямування. В окремих випадках, гуманітарна політика може стати предметом спекуляції різних політиків, як це ми можемо побачити на прикладі Угорщини, офіційна влада якої постійно заявляє про утиски угорських меншин у країнах-сусідках, що певним чином негативно впливає на євроінтеграційні процеси. Часто ідеологія націоналістичних партій має деструктивний вплив на проведення гуманітарної політики в країні, яскравим прикладом цього явища, може слугувати Польща, де спостерігається порушення прав жінок через фактичну заборону абортів. Тобто така політика шкодить здоров'ю власних громадян і, як наслідок, країні, адже в сучасному світі найбільшим капіталом будь-якої країни є її населення. Тому власне політика, направлена безпосередньо на людину на її інтелектуальний і духовний розвиток, є такою важливою. Відтак необхідно зменшити вплив правих популістичних переконань на політичні процеси всередині ЄС.

Подальші дослідження з впливу націоналістичних партій на гуманітарну політику ЄС можуть розкрити тенденції у формуванні законодавства та соціальних практик, допомагаючи розуміти роль цих партій у визначенні майбутнього суспільного розвитку та гуманітарних стандартів у Європі. Вивчення динаміки підтримки та реакції на їхні ідеології відкриває можливості для прогнозування змін у політичному пейзажі та громадській думці.

Використані джерела:

1. A Magyar Köztársaság hivatalos lapja. *Magyar Közlöny* (2010). <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/mk10089.pdf>.
2. Jaroszyńska M. (2013) Bezpieczeństwo wartości europejskich Warszawa. *Studia Bezpieczeństwa Narodowego*, С. 87 – 98.
3. Jozwiak, V. (2018) Prospects for Settling the Dispute over the Rights of the Hungarian Minority in Ukraine. *The Polish Institute of International Affairs*. №146. 1–2.
4. Вітман, К. М. (2017) Євроскептицизм як прояв дезінтеграційних тенденцій в ЄС. *Видавнича рада*, № 8, 9 – 12
5. Кучук, А. М.; Мамалига, В. В. (2022), Право людини на життя vs. Право на розпорядження власним тілом в аспекті заборони абортів (європейський контекст). *Правничий часопис №4*, 20 – 24.
6. Мартинов, А. Ю. (2022 квітень 29) Популістські рухи в країнах Європейського Союзу: між політичним маргінесом і суспільним впливом. [Наукова конференція] IX Всеукраїнська науково-практична конференція: Суми, 276 – 280.
7. Майніна, М. С. (2019) Легітимізація євроскептицизму в Європейському Союзі як тренд сучасності. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* №2(42), 45 – 50.
8. Остапець, Ю. О. (2023) Характеристика партійного ландшафту країн Європейського Союзу за результатами парламентських виборів 2022 року. *Регіональні студії*. № 33. 82–93.
9. Сич, О. М. (2018) Ренесанс етнічних націоналізмів Західної Європи. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. Випуск 21. 148–156.
10. Сміт, Е. (2006) *Нації та націоналізм у глобальну епоху* (М. Климчук, Т. Цимбал) Київ: Ніка-Центр.

References:

1. A Magyar Köztársaság hivatalos lapja. *Magyar Közlöny* (2010). <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/mk10089.pdf>.
2. Jaroszyńska, M. (2013) Bezpieczeństwo wartości europejskich Warszawa. *Studia Bezpieczeństwa Narodowego*, C. 87 – 98.
3. Jozwiak V. (2018) Prospects for Settling the Dispute over the Rights of the Hungarian Minority in Ukraine. *The Polish Institute of International Affairs*. №146. 1–2.
4. Vitman, K. M. (2017) Yevroskeptytyzmyz yak proiav dezintehratsiinykh tendentsii v YeS. Vydavnycha rada, № 8, 9 – 12
5. Kuchuk, A. M.; Mamalyha, V. V. (2022), Pravo liudyny na zhyttia vs. Pravo na rozporiadzhennia vlasnym tilom v aspekti zaborony abortiv (ievropeyskyi kontekst). *Pravnychi chasopys* №4, 20 – 24.
6. Martynov, A. Yu.(2022 kviten 29) Populistski rukhy v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu: mizh politychnym marhinesom i suspilnym vplyvom. [Naukova konferentsiia] IKh Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia: Sumy, 276 – 280.
7. Mainina, M. S. (2019) Lehitymatsiia yevroskeptytyzmu v Yevropeiskomu Soiuzi yak trend suchasnosti. *Visnyk NTUU «KPI». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*. №2(42), 45 – 50.
8. Ostapets, Yu. O. (2023) Kharakterystyka partiinoho landshaftu krain Yevropeiskoho Soiuzu za rezultatamy parlamentskykh vyboriv 2022 roku. *Rehionalni studii*. № 33. 82–93.
9. Sych, O. M. (2018) Renesans etnichnykh natsionalizmiv Zakhidnoi Yevropy. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia filozofsko-politolohichni studii*. Vypusk 21. 148–156.
10. Smit, E. (2006) Natsii ta natsionalizm u hlobalnu epokhu (M. Klymchuk, T. Tsymbal) Kyiv: Nika-Tsentr.

Oleksandr Zaporozhets,

*Postgraduate student of the Department of Philosophy, Sociology and Political Science,
State university of trade and economics*

The Impact of Right-Wing Populism on Humanitarian Policy in the EU

The article deals with the problem of the growing popularity of nationalist parties and their influence on the humanitarian policy of the European Union member states as one of the main areas of political activity of the countries. After all, the humanitarian component is an important part of any country's policy. The author focuses on the examples of such countries as Poland, France, Hungary and political parties that have recently gained popularity in them. The author analyzes the peculiarities of humanitarian policy in the above-mentioned countries and the role of right-wing parties in it. The article examines the peculiarities of nationalist movements and their traditionalist rhetoric, which has an impact on the political life of the countries. The author uses statistical data to trace the trends in the growing popularity of nationalist political parties in both national parliaments and the European Parliament. The author pays special attention to the migration issue, because in many cases it becomes a catalyst for the spread of traditionalist and populist ideas among the population. A special place in the article is devoted to the analysis of the results of recent electoral cycles in France, where both in local and parliamentary elections, the right-wing National Rally party is gaining more and more favorable positions, and its leader M. le Pen is entering the second round of the presidential election for the second time in a row, which is also an indicator of the mood among the country's population. Attention is drawn to the danger of traditionalist ideas, as they are often used in political circles for speculation by right-wing populist parties, which, being in power, pose a threat to both the economy of countries and the health of their citizens. The author partially touches upon the problems of Euroscepticism and its origins. The harmful impact of nationalist parties on European integration processes is considered.

Keywords: *humanitarian policy, right-wing populism, European Union, far-right parties, nationalism, traditionalis.*